

Monumentnummer*: 532350

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 29 juli 2016
Kadaster deel/nr 82774/155

Woonplaats* De Bilt
Gemeente* De Bilt
Provincie* Utrecht

Locatiennaam De Bilt
Locatieomschrijving Betonnen werken Ruigenhoek-De Gagel

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Maartensdijk	C			2176
Maartensdijk	C			3556
Maartensdijk	C			3354
Maartensdijk	C			2785
Maartensdijk	C			1023

Omschrijving**

Cluster 32. Inundatieduiker / sluis.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

INUNDATIEDUIKER / SLUIS in de Groenekansweg, als civiel en militair waterbouwkundig onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluisen, stuwen, vaarten en kanalen, waarmee het peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. De vaarten en kanalen waren vaak reeds ter plaatse aanwezig en vergden dan hoogstens enige aanpassing. In de Groenekansweg, te Groenekan, ongeveer 20 m ten westen van de A27, ligt een inundatieduiker / sluis, waarvan de beide openingen nog goed zichtbaar zijn. Het sluisje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kende zowel een civiele als een militaire functie. Het maakte deel uit van het Waterschap de Biltsche en Zeister Grift. Er kwam in het in de jaren '70 van de 19de eeuw op deze plaats reeds een sluisje voor op de kaart; het huidige exemplaar dateert uit 1931. Bij inundaties werd het werk, dat deel uitmaakte van de als een dijkje functionerende Groenekansweg, geopend, om het gebied ten noorden van de Groenekansweg te kunnen inunderen.

Omschrijving

INUNDATIEDUIKER / SLUIS in de Groenekansweg, bestaande uit een koker met een lengte van ca. 10 meter en samengesteld uit ronde betonnen rioolbuizen met een doorsnede van 0,75 meter, die zijn gelegen onder de weg / dijk. De inundatieduiker / sluis heeft aan de noordzijde een schuif. Aan beide zijden een recht, gemetseld landhoofd van baksteen, afgedekt met een rollaag.

Waardering

De INUNDATIEDUIKER / SLUIS in de Groenekansweg, iets ten westen van de A27, deel uitmakend van het complex Werken tussen Fort Ruigenhoek en Fort de Gagel, is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op en ontstond als uitvloeisel van

- het systeem van inundatie en accesverdediging (19de en 20ste eeuw) en
- de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw),
- het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw).

Het betreft hier een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische weg- en waterbouwkunde, namelijk een duiker / sluis voor civiele en militaire toepassingen.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, alsmede vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het een voorbeeld is van toepassing van dit type werken in een gecombineerde civiele en militaire situatie.

* Het onderdeel is tamelijk goed bewaard omdat de hoofdvorm intact is gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Versperring

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument